

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32847/ln.2020.11.23>

Ковбас І.В.

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри публічного права

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПРИНЦИПИ НАГОРОДНОЇ ПРОЦЕДУРИ ЯК ВИДУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

Постановка проблеми. Питання використання ресурсу нагород як різновиду заохочення, переконання тісно пов'язане з процедурним аспектом нагороди, тобто з урегульованою нормами права послідовністю дій уповноважених суб'єктів щодо висунення кандидатур осіб, заслуги яких перед державою та українським народом заслуговують на відповідне реагування з боку держави. Саме від того, якою буде така послідовність дій чи буде вона ефективною, залежить й ефективність використання ресурсу нагороди загалом. В аспекті перегляду нормативних засад адміністративних процедур загалом, розроблення, активного громадського обговорення проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» та з урахуванням того, що нагородна процедура – це різновид адміністративної процедури, цілком логічно, що проблематика нагородної процедури, її врегулювання, засадничих положень набуває особливого теоретичного та практичного значення. Важливо обрати ті засадничі положення, які б сформували фундамент для нагородної процедури, унормувати їх і забезпечити результативність використання ресурсу нагороди в усьому її багатоманітні. Саме принципи відіграють роль того фундаменту, який загалом визначає «конфігурацію» нагородної процедури.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те що проблематика принципів адміністративних процедур привертала увагу вчених-юристів, у тому числі й учених-адміністративістів (наприклад, роботи

І. Бойко, О. Зими, А. Школика, А. Шарої, І. Картузової, А. Осадчого, В. Колпакова, Т. Коломоєць, О. Кузьменко, Т. Гуржія та ін.), особливість саме принципів нагородної процедури й сьогодні залишається малодослідженою, а отже, і являє собою «прогалину» для сучасної адміністративно-правової науки та адміністративно-процедурної нормотворчості. Важливо сформулювати новітні доктринальні положення щодо принципів нагородної процедури, унормувати їх і використати як «базову» основу для новітнього вітчизняного нагородного законодавства.

Формулювання завдання дослідження. Метою роботи є аналіз наявних тематичних наукових джерел, безпосередньо присвячених принципам адміністративних процедур, у т.ч. і їх різновиду – нагородній процедурі, формування новітнього доктринального розуміння принципів нагородної процедури та їх переліку, які варто розглядати як базис для сучасної вітчизняної нагородної нормотворчості. Об'єкт дослідження формують суспільні відносини, що виникають у зв'язку з упровадженням і використанням ресурсу нагородної справи. Предмет дослідження – це теоретико-методологічні загальнонаукові та галузеві підходи до розуміння феномена принципів нагородної процедури. Методи дослідження, які використовувалися, являють собою загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, серед яких – діалектичний, логіко-юридичний, порівняльно-правовий, структурний, прогнозування, моделювання. Використання таких методів дало змогу опра-

цювати галузеві та загальнонаукові наукові фахові джерела, юридичну публіцистику.

Виклад основного матеріалу.

I. Поняття й різновиди принципів нагородної процедури. Цілком зрозуміло, що, з огляду на те що нагородна процедура є різновидом адміністративної процедури, принципи останньої є характерними й для нагородної процедури. Утім особливість нагородної процедури в її порівнянні з іншими видами адміністративних процедур зумовлює й певну особливість виділення її принципів. Почати слід з того, які узагалі принципи адміністративних процедур виокремлюються в адміністративно-правовій науці. І. Бойко в роботі «Чи потрібні Україні Закон «Про адміністративну процедуру», обґрунтовуючи доцільність унормування «правил адміністративних процедур», зазначає, що саме ці правила й покликані «створити для суб'єктів влади умови для ознайомлення із інтересами приватних осіб у їх справах та дозволив їх врахувати при прийнятті рішення» [1, с. 130]. При цьому важливими є принципи таких правил, а саме: «гарантування права особи бути вислуханою ..., забезпечення права брати участь у справі ..., забезпечення засобів захисту, необхідність мотивування рішення, ... доступ особи до інформації у її справі» [1, с. 130]. Перелік принципів безпосередньо є неповним, навіть з огляду на те що їх пропонується вважати «базовими», проте певним складником саме останніх (загальних, базових) принципів адміністративних процедур, у тому числі й нагородної процедури, вони дійсно є. Натомість уже в іншій роботі І. Бойко вже у співавторстві з колегами-представниками Харківської наукової галузевої фахової школи істотно розширює перелік принципів адміністративної процедури й пропонує таку її послідовність розміщення: «... верховенство права, законність, добросовісність, обґрунтованість, об'єктивність, розумний строк, рівність перед законом, пропорційність, презумпція правомірності дій» [2, с. 145], із доповненням їх п'ятьма принципами, закріпленими в Резолюції Ради Європи, про які вже згадувалося. Цікаво, що

автори слушно зазначають, що ці принципи є загальними для всіх видів адміністративних процедур і «специфічними для правового регулювання суспільних відносин, що виникають у зв'язку з реалізацією суб'єктних публічних прав...» [2, с. 145]. Звертаючи увагу на їх унормовану розпорошеність у тому числі й щодо нагородної процедури, можемо зазначити, що наукові пошуки щодо формування системи загальних принципів адміністративних процедур «ще тривають й істотні досягнення вже є» [2, с. 149], про що свідчать наявні джерела, проте саме внормованого систематизованого їх переліку поки що немає, і це є науковою прогалиною.

Певну зацікавленість у цьому ж аспекті становить і роботи В. Тимощука, присвячена проблематиці запровадження загальної адміністративної процедури як напряму реформування публічної влади [3]. Обґрунтовуючи потребу розроблення й прийняття єдиного законодавчого акта саме про загальну адміністративну процедуру (із запозиченням досвіду Німеччини щодо врегулювання цього питання), В. Тимощук слушно зазначає про те, що важливим є унормування й загальних принципів, які будуть «загальними» («базовими», «основними») для всіх видів адміністративних процедур і слугуватимуть складником системи принципів будь-якого різновиду адміністративної процедури (цілком логічно, що й нагородної процедури). До переліку таких принципів, а краще все ж назвати до «основної ланки» («ядра») такого переліку, В. Тимощук пропонує захищувати принципи, закріплені в Хартії основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000, а саме: «кожна людина має право на неупереджений, справедливий розгляд її справи протягом розумного строку ...; право кожної людини висловити свою думку, до того як до неї персонально будуть застосовані заходи, що можуть мати негативні наслідки для неї; право особи на доступ до матеріалів справи, що її стосується, ... обов'язок адміністративного органу мотивувати свої рішення ...» [3, с. 109]. Фак-

тично вчений охоплює весь «базовий» перелік основних принципів, які виокремлюються й більшістю вчених-юристів, які представляють різні вітчизняні галузеві наукові фахові школи. Водночас в іншій роботі В. Тимошук уже пропонує істотно розширений перелік основних принципів адміністративної процедури, а саме: «принцип верховенства права, принцип законності, принцип рівності учасників адміністративної процедури, принцип публічності, принцип ефективності, принцип своєчасності, принцип неупередженості адміністративного органу, принцип підконтрольності, принцип пропорційності, доброзичливість, розсудливість, право бути вислуханою, принцип доступу до інформації, принцип допомоги та представництва, принцип викладання мотивів, зазначення порядку оскарження акту, принцип (презумпція) правомірності дій і вимог особи» [4, с. 129–131]. Фактично має місце поєднання загально-визнаних у доктрині принципів і принципів європейського адміністративного права. Про цей же «базовий» перелік принципів веде мову й А. Школик у роботі «Концепція загального закону (кодексу) про адміністративну процедуру» [5, с. 119–137]. Авторський перелік принципів адміністративної процедури (як «базовий варіант») із зазначенням, що саме аналіз різних нормативно-правових актів, у тому числі й актів, які закріплюють європейсько-правові стандарти регулювання адміністративно-процедурних відносин, пропонує й Т. Коломоєць, а саме: принципи доступу до процедури, право бути почутим, право бути представленими та право на допомогу, розумний строк, повідомлення про підстави й засоби оскарження, виконання адміністративних рішень, верховенство права, законності, рівності учасників, публічності, доступу до інформації, викладення мотивів, підконтрольності, ефективності, неупередженості, пропорційності [6, с. 224–225].

Подібною за змістом позиції дотримується Є. Легеза, А. Шарая, О. Миколенко, А. Школик, Ю. Легеза, С. Стеценко, О. Кузьменко та інші

вчені-адміністративісти, які досліджують проблематику адміністративних процедур. Єдині вони в тому, що принцип адміністративних процедур – це той базис, засади якого визначають вектори регулювання відповідних відносин, це «закріплені в нормах права головні ідеї (засади), що визначають правила вчинення дій, укладення адміністративних договорів, спрямованих на реалізацію приватними особами належних їм прав та обов'язків у сфері публічного адміністрування та задоволення публічного інтересу» [7, с. 20]. З урахуванням того, що нагородна процедура є різновидом адміністративної процедури, вищезазначені положення поширюються й на неї. Більше того, ураховуючи внормованість окремих різновидів процедур, варто звернутися до того, якої позиції щодо принципів нагородної процедури дотримується законодавець. Аналіз законодавства України свідчить, що безпосередньо принципи такої процедури не закріплені, проте їх опосередковане унормування все ж таки має місце. Це насамперед розділ 2 Концепції вдосконалення нагородної справи в Україні, схваленої Указом Президента України від 18.08.2005 № 1177/2005, а також розділ 3 цього ж акта. Окремі положення зафіксовані й в інших нормативно-правових актах. Так, наприклад, принцип гласності, обґрунтованості, законності, прозорості закріплено в розділі III Положення про почесні звання України, затвердженого Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001, а принципи законності, рівності перед законом, об'єктивності, гласності, прозорості – Порядку представлення до нагородження та вручення державних нагород України, затвердженого Указом Президента України від 19.02.2003 № 138/2003. Як бачимо, зазначені принципи адміністративної процедури закріплені (щоправда, розпорошено в численних актах нагородного законодавства) і визначають засади регулювання суспільних відносин у зазначеній сфері суспільних відносин. Д. Коритько хоча сам перелік таких засад не пропонує, однак, визначаючи особливості цієї

процедури (хоча помилково використовує для позначення термін «нагородний процес», пропонує опосередковану вказівку й на її принципи: законність, обґрунтованість, розумний строк, гласність [8, с. 212]. Однак і таке висвітлення є досить спрощеним, поверховим і не дає змоги в повному обсязі сформулювати розуміння принципів нагородної процедури.

II. Характеристика загальних принципів нагородної процедури як виду адміністративної процедури. До загальних принципів нагородної процедури цілком можна зарахувати:

1. Верховенство права як «базовий» принцип будь-якої адміністративної процедури, для діяльності суб'єктів публічної адміністрації, сутність якого означає «пріоритет прав і свобод людини, справедливість і гуманізм у діяльності суб'єктів нагородної діяльності» [7, с. 22]. Фактично мова йде про те, що, по-перше, усі суб'єкти нагородної процедури, наділені публічно-владними повноваженнями, а також ті, що певним чином «дотичні» до неї, свою діяльність підпорядковують потребам реалізації та захисту прав людини, по-друге, домінування останніх в порівнянні з іншими цінностями держави [7, с. 22–23]. Нагородна процедура є різновидом втручальної процедури, і в цьому аспекті важливо пам'ятати про те, що принцип верховенства права – це «складний» принцип, це принцип «панування права в суспільстві». Варто усвідомлювати, що верховенство права фактично передбачає «об'єднання» ресурсу закону, моралі, звичаїв, традицій та інших соціальних регуляторів, історично зумовлений і легітимований суспільством, є використання цього «об'єднання» як «загальних» засад урегулювання відносин. Це дає змогу в ресурсі цього принципу виділяти кілька складників, серед яких: а) «законність, у тому числі й прозорість» [7, с. 23], б) правову визначеність; в) юридичну визначеність або ж остаточність підсумкового акта, відсутність будь-яких сумнівів щодо правильності прийнятого остаточного рішення стосовно

відзначення заслуг особи перед державою або ж українським народом; г) «демократичний порядок прийняття рішення» [7, с. 25] із залученням громадськості, прозорістю процедури, підзвітністю; д) заборона свавілля, що пов'язана з обмеженням суб'єктів публічної адміністрації в нагородній процедурі в прояві розсуду. Варто чітко пам'ятати про престиж нагороди, нагородженого, про багатофункціональність нагород, а отже, не може бути протиправним жоден елемент ресурсу нагородної справи, бо це завдає істотної шкоди державі загалом, негативно впливає на правову свідомість осіб, знижує авторитет держави у світі; е) неупередженість, безсторонність дій суб'єктів нагородних правовідносин; є) дотримання прав особи (пріоритетність цих прав у діяльності будь-якого суб'єкта нагородної процедури, під час будь-якої стадії останньої); ж) рівність осіб перед законом або ж недискримінація, що передбачає рівні можливості будь-якої особи, заслуги якої перед державою або ж українським народом слугують підставою для нагородження, бути нагородженою незалежно від соціального походження, статі, віку тощо; ж) пропорційність; з) секулярність (свійський характер процедури). Отже, «комплексний» зміст цього принципу дає змогу фактично вести мову про «людиноцентристську» спрямованість нагородної процедури, пріоритетність прав у всьому розмаїтті цінностей держави, наявність унормованих і забезпечених державою «фільтрів» їх реалізації.

2. Законність, яку варто розглядати як складник верховенства права, сукупність якої полягає в неухильному дотриманні всіма суб'єктами нагородної процедури вимог законодавства (у широкому його розумінні) як щодо ініціювання, так і погодження, підготовки попереднього рішення, прийняття фінального акта, так і позбавлення, поновлення, відмови від нагороди. Аналіз нагородного законодавства дає змогу забезпечити дотримання цього принципу, щоправда, саме «якість» такого законодавства, його несис-

тематизованість, навпаки, створюють певні складнощі у вирішенні цього питання.

3. Принцип рівноправності стосовно осіб, щодо яких здійснюється нагородна процедура, без жодних привілеїв, переваг як при індивідуальній процедурі, так і при конкурсній та списочній процедурі й однакове застосування стосовно них єдиних нормативно-правових актів. Його ще можна було б назвати принципом антидискримінації.

4. Принцип пропорційності, який також варто розглядати як елемент принципу верховенства права й сукупність якого полягає в тому, щоб забезпечити баланс між цілями та завданнями процедури, між публічним інтересам щодо відзначення заслуг осіб перед державою та українським народом і стимулювання як цих осіб, так і на їх прикладі й інших осіб до аналогічної наднормованої, надзвичайної поведінки в майбутньому та приватними інтересами таких осіб.

5. Презумпція правомірності дій суб'єкта нагородження та вимог приватного суб'єкта в цій процедурі (оскільки це вид адміністративної процедури, цілком логічно, що й ця презумпція поширюється й на нагородну процедуру), сутність якої полягає в тому, що ініціатива щодо нагородження особи (колективу осіб) є правомірною до того моменту, якщо інше не буде встановлено суб'єктом нагородження, а також рішення не має ґрунтуватися на будь-яких припущеннях (заслуга або ж є, або ж її немає).

6. Використання суб'єктом публічної адміністрації повноважень з метою, з якою вони надані. Цей принцип фактично забезпечує узгодженість нагородної процедури (на різних її стадіях) із функціональним призначенням кожного суб'єкта публічної адміністрації, який бере участь у процедурі. Саме цей принцип і виконує роль фактично «лакмусу» ефективності нагородної процедури.

7. Об'єктивність (безсторонність, неупередженість), сутність якої полягає в безсторонньому ставленні як до процедури загалом, так і до всіх її стадій зокрема, в ініціюванні, пого-

дженні, прийнятті фінальну акта лише щодо тих осіб, заслуги яких дійсно є понаднормованими, унікальними (і це не є просто сумлінним виконанням своїх обов'язків), в усуненні будь-яких передумов зацікавленості у справі, упередженості до будь-якої особи.

8. Добросовісність, що фактично означає дотримання вимог моралі під час нагородної процедури, а це є дуже важливим з огляду на ресурс самої процедури, коло суб'єктів (можливість і нагородження посмертно), справедливості (щодо оцінювання заслуг перед державою та суспільством і визначення адекватної реакції у вигляді нагороди), беззаперечно, й уникнення будь-яких передумов для зловживання правилами (з боку приватних осіб) і повноваженнями (з боку суб'єктів публічної адміністрації), щоб забезпечити ефективність нагородної процедури та реалізації функціонального призначення нагороди.

9. Своєчасність, також можна запропонувати й «широку» його назву – «своєчасність і розумний строк, сутність якого полягає у тому, щоб відповідна процедура мала місце, була актуальною у часі реагування з боку держави на високі досягнення, особливий внесок, подвиг особи і сама процедура не може довго тривати». Своєчасність варто розглядати як засаду, яка фактично «зобов'язує розв'язати питання до настання обставин, за яких втрачається сенс у процедурі» [4, с. 119].

10. Розсудливість, а саме логічність, послідовність учинення дій усіма суб'єктами нагородної процедури, керуючись здоровим глуздом.

11. Гарантованість наслідків, сутність якого пов'язана з другим складником ресурсу нагородної діяльності, а саме забезпеченістю реалізації нагородження як щодо наявності суб'єктів ініціювання, погодження, фінального рішення, унормування їхніх повноважень, гарантування особливого статусу нагородженого, урочистість вручення, оформлення вручення, вручення в разі посмертного нагородження, зберігання нагород, забезпе-

чення примусовими заходами поваги до нагороди та нагородних осіб.

12. Принципом варто вважати її ефективність, що фактично означає «вирішення питання уповноваженим суб'єктом, з найменшими витратами коштів та інших ресурсів у простий та ефективний спосіб» [9, с. 70]. Ефективність варто розглядати як засаду, що фактично означає неформальність процедури. З огляду на аналіз наявних доктринальних галузевих фахових джерел, ефективність можна розглядати як «простоту та швидкість процедури ..., а отже, результативність та економність» [4, с. 118–119]. Це означає не спрощеність, а, скоріше, «гнучкість» процедури. Варто пам'ятати, що нагородна процедура – це різновид заохочувальної процедури, проте це особливий вид такої процедури, пов'язаний із державними нагородами, а отже, така процедура не може бути спрощеною. Саме тому однією із засад нагородної процедури варто вважати й ефективність як відносно мінімізовану процедуру за витратами ресурсів (кадрових, матеріальних, часових тощо) та коштів, часу. Ця процедура має бути відносно формалізованою, оперативною, витратною в часі, кадрах, ресурсах.

13. Принципом можна вважати й відкритість, що передбачає доступ до інформації, пов'язаної з нагородною процедурою (під час публічного обговорення подання про нагородження, погодження в центральному органі виконавчої влади, підготовки проекту фінального акта, у процесі виконання акта про нагородження), фактично певний доступ до нагородних матеріалів, висвітлення їх на офіційних сайтах суб'єкта нагородження, суб'єктів, які залучаються до процедури.

14. Принципом варто вважати й обґрунтованість або ж умотивованість. Щоправда, у Проекті Закону України «Про адміністративну процедуру» обґрунтованість поєднується разом із визначеністю (ст. 9 Проекту), а отже, цілком можна запропонувати й таке формулювання («широке формулювання»), що й передбачає обґрунтування, мотивування

фінального акта, його визначеність і зрозумілість [9, с. 55]. Отже, мотивування фінального акта про нагородження має бути, саме тому в указі Президента України має бути зазначено мотивування нагородження.

III. Характеристика особливих принципів нагородної процедури. До особливих принципів можна зарахувати: відсутність відносин підпорядкованості (трудової, дисциплінарної) між суб'єктами процедури; офіційність та урочистість (унормовано щодо «вручення в урочистій обстановці»); позитивну спрямованість (із поєднанням морального, матеріального правонаділяючого ефекту); безоплатність, яка полягає в тому, що саме процедура не передбачає виплати суб'єктами правовідносин, хоча в доктрині можна знайти положення, що безоплатність охоплюється публічністю [4, с. 118], а саме означає «відсутність плати за ведення процедури ... тобто відносини між суб'єктами формуються виключно на безоплатних засадах» [4, с. 118; 10, с. 30]. Проте ці засади не варто поєднувати, бо вони змістовно є дещо різними. Окрім того, є адміністративні процедури, які є платними. У сукупності ці принципи, взаємодоповнюючи один одного, формують систему принципів, які перебувають між собою у взаємозв'язках також за рахунок ознак системи (мобільність, динамізм, історична зумовленість, структурованість тощо), що й забезпечує існування надійного базису нагородної процедури як різновиду адміністративної процедури.

Висновки. Узагальнюючи все вищезазначене, можна стверджувати, що нагородна процедура – це врегульований нормами права стадійний порядок (послідовність дій) відзначення уповноваженим суб'єктом (за участю суб'єктів, що сприяють) заслуг особи (колективу осіб) перед державою, українським народом нагородами й гарантування отримання нею (ними) особливого правового статусу. Її принципи (як базові засади) являють собою певну систему, у якій умовно можна виокремити дві складники: загальні прин-

ципи (верховенство права, законність, рівноправність приватних осіб, пропорційність, розсудливість, презумпція правомірності дій суб'єкта нагородження та вимог приватних осіб, цільове використання суб'єктом нагородження повноважень, об'єктивність (неупередженість, безсторонність), добросовісність, своєчасність і розумний строк, гарантованість наслідків для нагородженої особи, ефектив-

ність, відкритість, обґрунтованість (умотивованість)); спеціальні (особливі) принципи (відсутність службової (трудової) підпорядкованості суб'єктів процедури; офіційність та урочистість, обрядовість; безоплатність; позитивна спрямованість), які перебувають у взаємозв'язках і доповнені ознаками системи (динамізм, мобільність, історична зумовленість, структурованість, стабільність тощо).

Анотація

Питання використання ресурсу нагород як різновиду заохочення, переконання тісно пов'язане з процедурним аспектом нагороди, тобто з урегульованою нормами права послідовністю дій уповноважених суб'єктів щодо висунення кандидатур осіб, заслуги яких перед державою та українським народом заслуговують на відповідне реагування з боку держави. Саме від того, якою буде така послідовність дій чи буде вона ефективною, залежить й ефективність використання ресурсу нагороди загалом. В аспекті перегляду нормативних засад адміністративних процедур загалом, розроблення та активного громадського обговорення Проекту Закону України «Про адміністративну процедуру», з урахуванням того, що нагородна процедура – це різновид адміністративної процедури, цілком логічно, що проблематика нагородної процедури, урегулювання її засадничих положень набуває особливого теоретичного та практичного значення. Важливо обрати ті засадничі положення, які б сформували фундамент для нагородної процедури, унормували їх і забезпечили результативність використання ресурсу нагороди в усьому її багатоманітні. Саме принципи відіграють роль того фундаменту, який загалом визначає «конфігурацію» нагородної процедури. Незважаючи на те що проблематика принципів адміністративних процедур привертала увагу вчених-юристів, в тому числі й учених-адміністративістів (наприклад, роботи І. Бойко, О. Зими, А. Школика, А. Шарої, І. Картузової, А. Осадчого, В. Колпакова, Т. Коломоець, О. Кузьменко, Т. Гуржія та ін.), особливість саме принципів нагородної процедури й сьогодні залишається малодослідженою, а отже, являє собою «прогалину» для сучасної адміністративно-правової науки та адміністративно-процедурної нормотворчості. Важливо сформулювати новітні доктринальні положення щодо принципів нагородної процедури, унормувати їх і використати як «базову» основу для новітнього вітчизняного нагородного законодавства. Метою роботи є аналіз наявних тематичних наукових джерел, безпосередньо присвячених принципам адміністративних процедур, у т. ч. й їх різновиду – нагородній процедурі, формування новітнього доктринального розуміння принципів нагородної процедури та їх переліку, які варто розглядати як базис для сучасної вітчизняної нагородної нормотворчості. Об'єкт дослідження формують суспільні відносини, що виникають у зв'язку з упровадженням і використанням ресурсу нагородної справи. Предмет дослідження – це теоретико-методологічні загальнонаукові та галузеві підходи до розуміння феномена принципів нагородної процедури. Методи дослідження, які використовувалися, являють собою загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, серед яких – діалектичний, логіко-юридичний, порівняльно-правовий, структурний, прогнозування, моделювання. Використання таких методів дало змогу опрацювати галузеві та загальнонаукові наукові фахові джерела, юридичну публіцистику. Узагальнюючи все вищезазначене, можна стверджувати, що нагородна процедура – це врегульований нормами права стадійний порядок (послідовність дій) відзначення уповноваженим суб'єктом (за участю суб'єктів, що сприяють) заслуг особи

(колективу осіб) перед державою, українським народом нагородами й гарантування отримання нею (ними) особливого правового статусу. Її принципи (як базові засади) являють собою певну систему, у якій умовно можна виокремити два складники: загальні принципи (верховенств права, законність, рівноправність приватних осіб, пропорційність, розсудливість, презумпція правомірності дій суб'єкта нагородження та вимог приватних осіб, цільове використання суб'єктом нагородження повноважень, об'єктивність (неупередженість, безсторонність), добросовісність, своєчасність і розумний строк, гарантованість наслідків для нагородженої особи, ефективність, відкритість, обґрунтованість (умотивованість)); спеціальні (особливі) принципи (відсутність службової (трудової) підпорядкованості суб'єктів процедури; офіційність та урочистість, обрядовість; безоплатність; позитивна спрямованість), які перебувають у взаємозв'язках і доповнені ознаками системи (динамізм, мобільність, історична зумовленість, структурованість, стабільність тощо).

Ключові слова: нагородна процедура, адміністративна процедура, принцип, загальні принципи, особливі принципи, нагородне законодавство, нагорода, удосконалення.

Kovbas I.V. The principles of award procedure as a type of administrative procedure and their characteristics

Summary

The question of award resource use as a means of encouragement and persuasion is interconnected with procedural aspect of award, that is to legally regulated sequence of actions by authorized subjects in connection to nomination of persons, whose achievements before the state and Ukrainian people are deserving of reaction from said state. From this exact sequence of actions, its form and effectiveness will be determined effectiveness of the use of award resource as a whole. In revisional context of administrative procedures' law positions, development and active civil discussion of the Ukrainian Law project «Concerning administrative procedure», and, keeping in mind that award procedure is a form of administrative procedure, it is completely logical, that issues with award procedure, its regulations, dogmatic positions are gaining special theoretical and practical meaning. It is important to choose that dogmatic positions, which would form the base for award procedure, would uniform it and ensure the effectiveness of use for award resource in all of its many forms.

Those principles are the base which as a whole develops the «configuration» of award procedure. Regardless of issues in administrative procedure principles and the attention from scientists-lawyers and scientists-administrators they have (for example papers from I. Boyko, O. Zyma, A. Shokolyk, A. Sharoya, I. Kartuzova, A. Osadchuy, V. Kolpakova, T. Kolomoyets, O. Kuzmenko, T. Gurziy, etc.), the uniqueness of those award procedure exact principles to this day remains under-researched, hence it is a «gap» in modern administrative law science and administrative-procedural law-making. It is important to form modern doctrinal positions as to award procedure principles, uniform them, and use them as a base for modern Ukrainian award legislation.

The purpose of the paper – is to analyze the existing scientific sources on the theme, which are directly about principles of administrative procedures, as well as their variety – award procedure, formation of modern doctrinal understanding of the principles of award procedure and their list, which must be seen as a base for modern Ukrainian award legislation. The object of the paper – are formed by societal relations, that occur in relation to developing and use of award affairs resource. The subject of the research – are theoretic and methodological scientific and occupational approaches to understanding the phenomena of award procedure's principals. Research methods used are scientific and special methods of scientific understanding, including: dialectical, logical, legal, cross-referencing and structural, with prognostication and modeling. The use of said methods allowed for

grasping occupational and scientific sources on the topic and legal journalism. To sum all of the above, it can be stated that award procedure is a legislative regulated stage order (sequence of actions) of decoration by an authorized subject (with the help of assisting subjects) of person's merits (persons') before the state, Ukrainian people in the form of award and guaranteeing of giving a person (persons) of special legislative status. Its principles (as dogmatic positions) are a system in which two members can be distinguished: general principles (rule of law, legality, equality of individuals, proportionality, prudence, legal presumption of subject's actions of rewarding and requirements of private individuals, purposeful use of powers by the rewarding subject, objectivity (impartiality, impartiality), good faith, timeliness and reasonable time, guaranteed consequences for the awarded person, efficiency, openness, validity, (motivation)); and special (unique) principles (absence of occupational (work-related) subordination of the award's subjects, officially and solemnity, rituals; free of charge; positive orientation), which are interwoven and enriched by systems principles (dynamism, mobility, historical causality, structure, stability, etc.).

Key words: award procedure, administrative procedure, principle, general principles, special principles, award legislation, award, improvement.

Список використаних джерел:

1. Бойко І.В. Чи потрібен Україні Закон «Про адміністративну процедуру»? Питання адміністративного права. Харків : Право, 2019. Кн. 3 / відповідальний за випуск Н.Б. Писаренко. С. 129–137.
2. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловійова О.М. Адміністративна процедура як інститут адміністративного права. Питання адміністративного права. Харків : ООО «Оберіг», 2018. Кн. 2 / відповідальний за випуск Н.Б. Писаренко. С. 140–151.
3. Тимошук В.П. Запровадження загальної адміністративної процедури як напрям реформування публічної влади. *Право України*. 2018. № 11. С. 105–118.
4. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : монографія. Київ : Конус-Ю, 2010. 296 с.
5. Школик А.М. Концепція загального закону (кодекс) про адміністративну процедуру. *Право України*. 2018. № 11. С. 119–137.
6. Коломоєць Т.О., Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
7. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловійова О.М. Адміністративна процедура : конспект лекцій / за загальною редакцією І.В. Бойко. Харків : Право, 2017. 132 с.
8. Коритько Д.Г. Нагородна практика в Україні: юридичний аналіз основних понять. *Форум права*. 2010. № 3. С. 206–215.
9. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авторський колектив : О.Ф. Андрійко, В.М. Бевзенко та ін. ; за загальною редакцією В.П. Тимошука. Київ : ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.
10. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес : навчальний посібник. Київ : Літера ЛТД, 2001. 336 с.